

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ
ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ।

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਬੈਂਕ, ਲਿਮਿਟੇਡ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

6 ਸਤੰਬਰ, 1961

1955 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 612

*ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ- ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ- ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ-
ਕੀ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਜੋਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ
ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।*

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਰਜ਼ਾ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਹੋਵੇ, ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸੇਲੇਬਰਕ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਅਨੁਸਾਰ "ਚੰਗੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਕਾਰਨ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ" ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਅਵਯਾਵਾਹਰਿਕਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਲੀਅਮ ਆਗਸਟੀਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਅਪੀਲੀ ਪਾਵਰਜ਼ ਸਮੇਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 14 ਮਈ, 1955 ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਚੌਥੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 31 ਦਸੰਬਰ, 1953 ਨੂੰ ਸੋਧਦੇ ਹੋਏ।

ਐਚ.ਆਰ. ਸੋਡੀ, ਯੂ.ਐਸ. ਸਾਹਨੀ, ਅਤੇ ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਡੀ.ਆਰ. ਮਨਚੰਦਾ, ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

735

736

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[ਵੋਲ. XV-(1)]

ਨਿਰਣਾ

ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ. - ਇਹ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜੋ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਇੱਕ ਜੱਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੈਂਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਸੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ ਨੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਸਨ, ਸੋਹਣ ਲਾਲ, ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਮਦਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧੀ, ਵਿਦਿਆ ਵਤੀ ਸੀ। ਮੋਹਨ ਲਾਲ, ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੁੱਤਰ, ਮੈਸਰਜ਼ ਜੀ.ਐਮ. ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। 26 ਜਨਵਰੀ, 1945 ਨੂੰ, ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਨੇ ਅਪੀਲੀ-ਬੈਂਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਾਰੰਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਚਲਾਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਜੀ.ਐਮ. ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ 85,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਕਦ ਕਰਜ਼ਾ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਗਾਰੰਟੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਤੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗਾਰੰਟੀ ਉਸਦੇ ਸਬੰਧਤ ਵਾਰਸਾਂ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹੇਗੀ, ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਟਾਈਟਲ-ਡੀਡਜ਼, ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ, ਮੈਸਰਜ਼ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ। ਜੀ.ਐਮ. ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (ਵਾਈਡ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟ ਡੀ. 3)। ਇਹ ਟਾਈਟਲ-ਡੀਡਜ਼ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ।

ਵੋਲ. XV-(1)]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

737

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਮੌਰਗੇਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ, ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ 47,208-11-3 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਬੈਂਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 26 ਜਨਵਰੀ, 1949 ਨੂੰ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 34, ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਤਕਾਲੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਲਈ ਬੈਂਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1949 ਤੱਕ, ਡਿਕਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ 18 ਅਗਸਤ, 1949 ਨੂੰ ਆਰਡਰ 34, ਨਿਯਮ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅੰਤਮ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਸੀ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਗੱਗੂ ਮੱਲ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਦੀਆਂ ਜੱਦੀ, ਅਣਵੰਡੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਨ। ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮੀ-ਵੇਚ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੁੱਤਰ ਸੋਹਨ ਲਾਲ, ਮੈਸਰਜ਼ ਜੀ.ਐਮ. ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਇਹ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਲਾਭ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਮੁਦਈ, ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਵਿਰੁੱਧ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਆਰਡਰ 34, ਨਿਯਮ 6, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

738

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[ਵੋਲ. XV-(1)]

ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ-ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜੱਦੀ ਜਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜੀ.ਐਮ. ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੀ.ਐਮ. ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਜੋ ਸਾਂਝੀ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਫਰਮ ਸੀ ਅਤੇ ਅਖਰ 'ਜੀ. ਐਮ' ਦਾ ਅਰਥ ਸੀ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਅਤੇ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਰਜ਼ੇ ਕਿਸੇ ਅਨੈਤਿਕ ਮਕਸਦ ਲਈ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ।

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ: -

(1) ਕੀ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਸੰਪਤੀ ਮੁਦਈ ਦੀ ਪੂਰਵਜ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ?

(2) ਕੀ ਮੁਦਈ ਮਿਤੀ 26 ਜਨਵਰੀ, 1949 ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ 18 ਅਗਸਤ, 1949 ਨੂੰ ਫਾਈਨਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ?

(3) ਕੀ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਕਤ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੀ ਉਹ ਅਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ?

(4) ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1, 2 ਅਤੇ 4 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬੈਂਕ (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 1) ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੈਂਕ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1, 2 ਅਤੇ 4 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਤੀਜੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਨੈਤਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਖਰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਵਾਧੂ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਮਾਂਡ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-

ਵੋਲ. XV-(1)]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

739

"ਕੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਲਈ ਜਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?"

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਦੀ ਅਗਲੀ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਰਹੀ।

ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਾਧੂ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 31 ਦਸੰਬਰ, 1953 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਗੱਗੂ ਮੱਲ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2, ਹਿੰਦੂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਰਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਮੈਸਰਜ਼ ਜੀ.ਐਮ. ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਮਾਲਕ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ

ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮੌਰਗੇਜ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਉਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਬੈਂਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵਜੋਂ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦੀ 23 ਦਸੰਬਰ 1959 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਵਿਦਿਆ ਵਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸੋਢੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬੈਂਕ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ।

740

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[ਵੋਲ. XV-(1)]

ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਅਨੈਤਿਕ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਈ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੁੱਲਾ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਪੈਰਾ 290 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੁੱਤਰ ਕਰਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਨੈਤਿਕ ਮਕਸਦ ਲਈ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹੋਣ। ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਕੀਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਰਜ਼ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਪਿਤਾ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਪੈਰਾ 298 ਵਿੱਚ, ਮੁੱਲਾ ਨੇ ਅਨੈਤਿਕ (ਅਵਹਾਰਿਕ) ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ "ਦੂਜੇ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਹੋਣ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ" ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਰ ਐਮ. ਮੋਨੀਅਰ ਬਿਲਿਅਮਜ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਰਿਵਾਜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ"। ਕੋਲਬਰੂਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਅਵਯਵਾਹਰਿਕਾ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਚੰਗੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ"। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਹੋਰ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਹਨ - ਪੰਨਾ 398 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਿਅਨੇ 'ਤੇ,

ਪਰ ਕੋਲਬਰੂਕ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸੱਚੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਹੁੰਚ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਹੈ [ਦੇਖੋ ਹੇਮ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਖੇਮ ਚੰਦ (1), ਅਤੇ ਐਸ. ਐਮ. ਜਕਤੀ ਬਨਾਮ ਐਸ. ਐਮ. ਬੋਰਕਰ (2)]। ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦੇਣਦਾਰੀ ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਪੁਰਾਤਨ ਕਾਨੂੰਨ-ਦਾਤਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਯਾਜਨਵਲਕਯ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1943 ਪੀ.ਸੀ. 142

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1959 ਐਸ.ਸੀ. 282

ਵੋਲ. XV-(1)]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

741

ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਜ਼ਮਾਨਤਤਾ ਦਿੱਖ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਪਰ ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਂ ਸਪੁਰਦਗੀ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਧਾਰ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਕੋਲਬਰੂਕ, ਵੋਲ 1, ਪੰਨਾ 174)। ਬਰਹਿਸਪਤੀ ਨੇ ਚੌਥੀ ਸ਼ੇਰਣੀ ਜੋੜੀ ਜੋ ਤੀਜੀ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ -

"ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਦਿੱਖ ਲਈ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਲਈ, ਉਧਾਰ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ।

ਪਹਿਲਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਮੈਂ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਾਂਗਾ'; ਦੂਜਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ 'ਉਹ ਆਦਮੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ'; ਤੀਜਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ 'ਮੈਂ ਕਰਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਾਂਗਾ'; ਚੌਥਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਾਂਗਾ।'

ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਧਾਰ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਦੋ ਆਖਰੀ, ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵੀ, ਜੇ ਉਹ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।" (ਵਾਈਡ ਕੋਲਬਰੂਕ, ਵੋਲ 1, ਪੰਨਾ 164)

ਵਿਆਸ ਨੇ ਸਮ੍ਰਿਤੀਚੰਦਰਿਕਾ ਵਿਚ ਕਿਹਾ-

"ਟਰੱਸਟ ਲਈ' ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ 'ਭੁਗਤਾਨ' ਜਾਂ 'ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ' ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਵਾਈਡ ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ, ਜਾਹ, ਵੋਲ 1, ਪੰਨਾ 185)

ਮਨੂ (VIII, 159, 160) ਅਨੁਸਾਰ -

"159. ਪਰ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਇਆ ਪੈਸਾ, ਜਾਂ ਵਿਅਰਥ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਾਂ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚ ਗਿਆ, ਜਾਂ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸ਼ਰਾਬ ਲਈ ਬਕਾਇਆ, ਜਾਂ ਜੋ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਜਾਂ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, (ਇਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰ ਧਿਰ ਦਾ) ਪੁੱਤਰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

742

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[ਵੋਲ. XV-(1)

160. ਇਹ ਹੁਣੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਨਿਯਮ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ (ਸਿਰਫ਼); ਜੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ (ਜੱਜ) ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਧਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੇਸ-ਲਾਅ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀਤਾਰਮੱਈਆ ਬਨਾਮ ਵੈਂਕਟਰਮੰਨਾ (1) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਜੋਂ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇ। ਤੁਕਾਰਾਮਭਟ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾਰਾਮ ਮੂਲਚੰਦ ਗੁੱਜਰ (2) ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਚੇਟੀਕੁਲਮ ਵੈਂਕਿਤਾਚਲਾ ਰੇਡਡਿਆਰ ਬਨਾਮ ਚੇਟੀਕੁਲਮ ਕੁਮਾਰਾ ਵੈਂਕਿਤਾਚਲਾ ਰੇਡਡਿਆਰ (3), ਅਤੇ ਬਨਾਰਸ ਦਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਬਨਾਮ ਰਾਮਕੁਮਾਰ ਮਿਸਿਰ (4) ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਮਾਤਾ ਦਿਨ ਕੰਦੂ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਲਖਨ ਅਹੀਰ (5) ਵਿੱਚ, ਬਨਾਰਸ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਬਨਾਮ ਰਾਮਕੁਮਾਰ ਮਿਸਰ (4) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਸ਼ਨ ਬਾਂਡ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ। ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਸਾਹ (6) ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਿਤਾਕਸ਼ਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਟਾ ਤਨਖਾਹ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ- ਉਧਾਰ ਦਿੱਤੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੁੱਤਰ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ।

- (1) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1888) 11 ਮਦਰਾਸ 373
- (2) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1899) 23 ਬੋਮ. 454
- (3) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1905) 28 ਮਦਰਾਸ 377
- (4) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1904) 26 ਸਾਰੇ. 611
- (5) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1930 ਸਾਰੇ. 87
- (6) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1940 ਸਾਰੇ. 116

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ, ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਆਰ. ਮਨਚੰਦਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਮਨਚੰਦਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ 26 ਜਨਵਰੀ, 1949 ਨੂੰ ਸਬ-ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫ਼ਰਮਾਨ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਪੀ. 17, ਰੁਪਏ 47,208-11-3 ਲਈ, ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸੀ। ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਪੱਤਰ (ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਡੀ. 3) ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਬਰਾਬਰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਟਾਈਟਲ ਡੀਡ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਜੋ ਗਾਰੰਟਰ ਵਜੋਂ ਜੀ.ਐਮ. ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਸੀ। ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਨੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਬੰਧਕ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਆਰਡਰ 34, ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ 47.208-11-3 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਬੈਂਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਕਮ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ 18 ਅਗਸਤ 1949, ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗੱਗੂ ਮੱਲ ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਨ। ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਰਾਜਾ ਬ੍ਰਿਜ ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਮੰਗਲਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਾਏ (1) ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ ਪਰਦੇਸੀ ਪਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਲਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕ ਕੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਨੈਤਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ, ਉਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ 'ਤੇ ਅਮਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖੇ।

- (1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1924 ਪੀ.ਸੀ. 50

ਤੀਜੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਪਿਤਾ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਆਜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿਗਾ। ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਪੂਰਨ ਚੰਦ (1) ਵਿੱਚ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਰਾਜਾ ਬ੍ਰਿਜ ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਆਪਸੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।" ਸੰਦਰਭ ਅਧੀਨ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਾ ਬ੍ਰਿਜ ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਵਿੱਚ "ਕਰਜ਼ਾ" ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਧਨ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮੌਰਗੇਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਜੇ ਵਿਚਾਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਪਾਪ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਉੱਤੇ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰੇਗਾ। ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਜ਼ੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਉਸ ਪਾਪ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਮੂਲ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ, ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਸਧਾਰਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਸੀ। ਮੌਰਗੇਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਇੱਕ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਜ਼ੇ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਪਿਤਾ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿਸ ਤੱਕ ਸੰਪਤੀਆਂ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੱਦੀ ਹੋਵੇ।

ਲੀਗਓਟ ਤਿਪਨਓਟ ਜੋਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਪਰੱਪਾ ਮੱਲੱਪਾ ਗਨੀਗਰ ਵਿੱਚ (2), ਭਗਵਤੀ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ-

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1949 ਸਾਰੇ 685

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1951 ਬੰਬੇ 1

"ਜੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਾਂਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਆਮ ਨਿੱਜੀ ਬਾਂਡ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵਚਨ, ਜੇ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁੱਤਰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ, ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ।"

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਜੋ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ; ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਾ ਪਰ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਜੁੜਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਦਾ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਸੀ।

ਕੇਸਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਉੱਤਮ ਚੰਦ (1) ਵਿਚਲੇ ਤੱਥ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਮਾਨਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਂਡ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਇਆ ਕਿਸੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ-

"ਜਦ ਤੱਕ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਂਡ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ।"

ਕੇਸਰ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ (ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1945 ਪੀ.ਸੀ. 91

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1944 ਮਦਰਾਸ 457

746

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[ਵੋਲ. XV-(1)]

ਅਲਾਵੇਂਕਟਾਰਮੰਨਾ ਬਨਾਮ ਪਾਲਚੇਰਲਾ ਮਾਨਗਰਾਮਾ (2), ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪਿਤਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚਾਰਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਰਤਪੁਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾਸ (1) 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੰਗਾ ਸਰਨ ਬਨਾਮ ਲਾਲਾ ਗਣੇਸ਼ੀ ਲਾਲ (2) ਵਿੱਚ, ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਿਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ

ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਾਂਡ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਜੋਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਚਿਤ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ, ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ, ਜੋ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਾਂਡ 'ਤੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਰਤਪੁਰ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ(3) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਾ ਬ੍ਰਿਜ ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੰਬਰ 2 ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਅਲਹਿਦਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਦੀ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਰਜ਼ਾ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਕਰਜ਼ਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਕਰਜ਼ਾ, ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

- (1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1936 ਸਾਰੇ. 327
- (2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1939 ਸਾਰੇ. 225
- (3) 1956 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 409

ਪਰ ਕੋਲਬਰੂਕ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿੱਥੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫ਼ਰਜ਼ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ "ਚੰਗੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਕਾਰਨ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ" ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਅਵਿਹਾਰਿਕਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੇਸਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਉੱਤਮ ਚੰਦ (1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਨਿਆਂਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬੈਂਕ 'ਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਪਾਵਾਂਗਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਤਾ -

ਉਰਮਿਲਾ ਰਾਣੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।